

Spanjaard
 ● Development
 ● e-Training

Motiveren = verbinden + uitdagen + bekrachtigen

Workshop
 Praktijkopleidersdagen 2021

Han Spanjaard

Wij Techniek
 samen werken aan jouw ontwikkeling

ah METALEKTRO
 opleiding
 ontwikkeling
 metaalbewerking

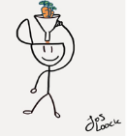
1

Motivatie = wat een individu tot bepaald gedrag drijft

Extrinsiek (van buitenaf)
 iets doen
 - omdat anderen dit opleggen
 - om straffen te vermijden of beloningen te krijgen.

Intrinsiek (van binnenuit)
 iets doen
 - vanuit eigen wil/verlangens
 - omdat je het belangrijk en waardevol vindt.

2

Motivatie - zelfbeschikkingstheorie

(self determination theory; Deci & Ryan, 2002)

→ groei en adequaat functioneren
 → gemotiveerd vanuit zichzelf (intrinsiek)
 → welbevinden

3

Hoe zie je bij leerlingen ...

Autonomie	Verbondenheid	Competentie
"Ik kan het zelf"	"Ik hoor erbij"	"Ik kan het"
neemt initiatief	is geliefd bij anderen	brengt gedrag tot een goed einde
staat aan de basis van eigen handelen	heeft goed/hecht contact	heeft controle over (uitkomst van) gedrag

4

Wat kan begeleider doen om zelfbeschikking en intrinsieke motivatie bij leerling te versterken?

Autonomie	Verbondenheid	Competentie
"Je kunt het zelf!"	"Je hoort erbij!"	"Je kunt het!"
Verantwoordelijkheid geven Eigen keuzes laten maken Initiatief aanmoedigen Zelfstandigheid stimuleren	Meningen vragen Deelname stimuleren Groepsactiviteit organiseren Informeel momenten gebruiken	Uitdagende taken geven Positieve feedback geven Duidelijke kaders scheppen Vertrouwen uitstralen in wat iemand kan

5

Bij niet adequaat functioneren

- **Niet kunnen**
 → bekrachtiging van wat wel lukt
 → vaardigheden aanleren
 → taken verlichten
- **Niet willen**
 → motiveren, autonomie vergroten
 → verbinden met jou/anderen

6

Kwaliteiten en kansen (Zelfbeeld en ideaalbeeld)

Silhouet

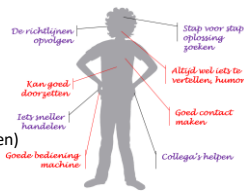
- Rood: daar ben ik goed in, trots op
- Blauw: dat wil ik graag kunnen, leren

Geeft informatie over

- sterke kanten (krachten en vaardigheden)
- veranderingswensen en doelen

Let op:

- denk aan koppeling aan 'hoofd', 'handen' en 'hart'
- leg nadruk op sterke kanten én veranderwensen

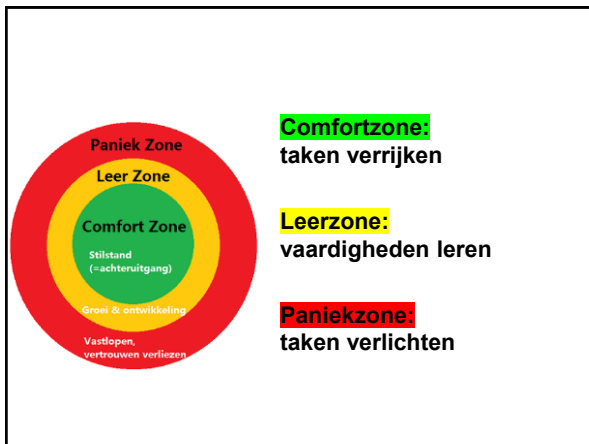

7

Van kans naar adequaat handelen

- Wat is het **doel**? (Interesse tonen in collega's)
- Wat wil je bereiken? (Beter contact met collega's, meer plezier op m'n werk)
- Welk **oplossingen** / wat heeft vroeger goed gewerkt?
- Wat is een **eerste stap** om het doel te bereiken? (Een praatje maken met collega's)
- Wat moet je hiervoor **kunnen**? (Wat kun je al, wat zou je nog moeten leren?)
- Wat heb je hieraan? **Waarom** is dit belangrijk voor jou?
- Wat is **lastig** voor jou?
- Wie kan jou hierbij **helpen**?
- → Voorstel **acties**:
  - In de pauze ga ik bij een collega zitten die ik ken
  - Ik begroet de collega en vraag of de stoel vrij is
  - Ik stel vragen, bijvoorbeeld over hoe het weekend was.
  - Dit doe ik de komende week minimaal twee keer.
  - De begeleider belt woensdag om te horen hoe het gaat.

8

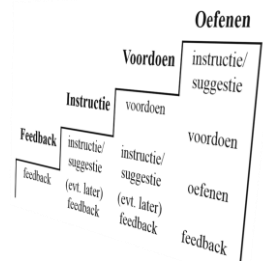

9

Vaardigheden leren

Vaste onderdelen:

- Maak **contact**, bij voorkeur op een **positieve** manier
- Instrueer/suggereer wat de leerling **wel** moet/kan doen in plaats van wat hij/zij niet moet doen
- Wees **concreet** in het benoemen van het alternatief
- Doe voor en laat oefenen indien nodig
- Geef aan wat het **belang** voor de leerling is
- Sluit af

10

Feedback op adequaat gedrag Functie:

- Versterkt adequaat gedrag
- Vergroot zelfvertrouwen
- Belangrijke informatiebron
- Motiverend
- Bevordert de werkrelatie
- Sfeerverhogend

11

Stappen feedback op adequaat gedrag

1. maak contact (op een positieve manier);
2. zeg wat de leerling goed deed;
3. geef een 'waarom' (noem de positieve gevolgen voor de leerling).

Waaroms

- geven een reden aan voor ander/gewenst gedrag, door te wijzen op de gevolgen (voordelen) voor de leerling;
- spelen een centrale rol bij het leren van vaardigheden;
- werken motiverend; stimuleren het leren van nieuwe vaardigheden.

12

Feedback lijkt eenvoudig, maar ...

- Waarachtig
- Onvoorwaardelijk: geen vergelijking met andere keren of andere personen
- Specifiek
- Gewenste gedrag in het hier-en-nu
- Timing
- Kort en bondig
- Waarom's
  - zijn positief geformuleerd
  - zijn kort en bondig
  - hebben betrekking op het adequate (alternatieve) gedrag
  - passen in de belevingswereld en sluiten aan bij de belangen van de leerling

13

Feedback op de persoon of het gedrag?

- Persoonscomplimenten (over wie iemand is, zoals "Wat ben je slim" "wat ontzettend knap van jou")
  - werken averechts op leerlingen met weinig zelfvertrouwen
  - versterken (narcistische) zelfoverschatting
- Gedragscomplimenten (over wat iemand doet / gedaan heeft)
  - versterken het adequate gedrag
  - leiden tot genuanceerder zelfbeeld
  - vergroten het openstaan voor tips/suggesties

en dus zijn veel effectiever

14

Taakanalyse: het opdelen van vaardigheden in stapjes

- stapjes zijn concrete gedragseenheden (denken of doen);
- stapjes zijn m.b.v. woorden te benoemen;
- elk stapje begint met een werkwoord (directief);
- gedetailleerdheid / concreetheid van de stapjes is afhankelijk van niveau van de leerling;
- bij meer dan vijf stapjes: deel de vaardigheid op in twee of meer vaardigheden.

Begroeten:

1. Loop naar de ander toe
2. Kijk de ander aan
3. Zeg 'Hallo' of 'Dag ...'

Een praatje beginnen:

1. Bedenk waarover je een praatje kunt maken
2. Kijk de ander aan
3. Stel je vraag of vertel wat je wilt zeggen
4. Wacht op de reactie van de ander

Taakanalyse kan door

- a) te kijken naar iemand die iets aan het doen is;
- b) de activiteit op video vast te leggen en te bekijken;
- c) bij jezelf na te gaan hoe je het doet.

15

Ombuigen van inadequaat gedrag

Gedragsinstructie:

1. Maak contact (positief, stimulerend)
2. Zeg wat de leerling goed doet
3. Zeg wat de leerling niet goed doet of nalaat
4. Noem het adequate gedrag in deze situatie
5. Geef een waarom
6. Sluit af

Gedragsuggestie:

1. Maak contact (positief, stimulerend)
2. Zeg wat de leerling goed doet
3. Zeg wat de leerling niet goed doet of nalaat
4. Vraag wat beter zou zijn in deze situatie of geef hier een suggestie
5. Vraag wat dit kan opleveren of noem het voordeel
6. Vraag of de leerling hier iets mee kan: 'Zou dit iets voor jou zijn?' 'Is het iets om uit te proberen?'

16

Leerling: "Ik wil ..."

Begeleider: "Ik vind dat jij ..."

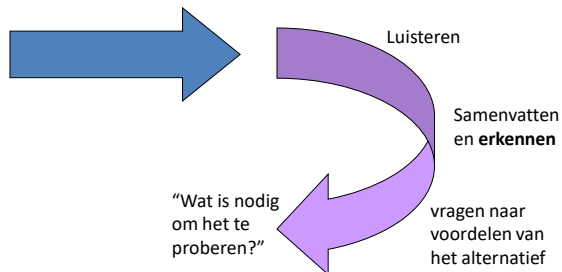
Overtuigen met (alleen) argumenten leidt tot:

- verharding van standpunten
- vergroting weerstand

17

Leerling: "Ik wil ..."

Begeleider:

Meegaan in de beweging:

meer oog voor het alternatief, minder weerstand

18